Uniwersytet Gdański

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Nowe ruchy religijne, PG_00200634		
Kierunek studiów	Religioznawstwo (O)		
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.	Rok akademicki realizacji przedmiotu	2026/2027
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie	Grupa zajęć	Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki
Forma studiów	stacjonarne	Sposób realizacji	na uczelni
Rok studiów	1	Język wykładowy	polski
Semestr studiów	1	Liczba punktów ECTS	2.0
Profil kształcenia	ogólnoakademicki	Forma zaliczenia	zaliczenie
Jednostka prowadząca			
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot	dr Andrzej Migda	
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu	dr Andrzej Migda	

Formy zajęć							
	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	30.0	0.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						

Aktywność studenta i liczba godzin pracy					
	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów	Udział w konsultacjach	Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30	2.0	18.0	50

Cel przedmiotu	
	W trakcie kursu studenci zgłębią typologię Nowych Ruchów Religijnych, analizując literaturę akademicką, która obejmuje tematykę NRR z perspektywy socjologicznej, psychologicznej oraz religioznawczej. Zajęcia będą koncentrować się na różnorodności wewnętrznej tych społeczności oraz organizacji, badając fundamentalne pytania dotyczące skali zjawiska i cech dystynktywnych, które charakteryzują religijne organizacje powstałe po drugiej połowie XX wieku. Uczestnicy kursu prześledzą historyczne korzenie współczesnych ruchów religijnych, a także zapoznają się z ich kluczowymi założeniami doktrynalnymi, postaciami założycieli, strukturą organizacyjną oraz propagowanym światopoglądem, który często stanowi alternatywę dla dominujących religii instytucjonalnych i kulturowych.

Efekty uczenia się przedmiotu

Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
[RELL3_W07] Zna i rozumie metody badawcze oraz narzędzia warsztatu religioznawczego, w tym metody analizy i interpretacji różnych wytworów kultury.	Rozumie wzajemne wpływy między religiami, np. synkretyzm hellenistyczny, oddziaływanie hinduizmu na buddyzm, relacje chrześcijaństwa z religiami pogańskimi. Zna kluczowe postacie, teksty i wydarzenia kształtujące historię religii. Analizuje związki między religią a czynnikami historycznymi, takimi jak migracje, wojny, kolonializm, rewolucje technologiczne czy zmiany klimatyczne.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[RELL3_W04] Ma uporządkowaną wiedzę o historii różnych religii oraz rozumie historyczne uwarunkowania ich rozwoju.	Identyfikuje kluczowe etapy rozwoju religii – od tradycji archaicznych (szamanizm, animizm) po religie uniwersalne (chrześcijaństwo, islam, buddyzm) – z uwzględnieniem ich kontekstów geograficznych, politycznych i społecznych.	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny [SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
[RELL3_U02] Potrafi rozpoznawać różne rodzaje wytworów dawnych i współczesnych kultur oraz krytycznie je analizować i interpretować w celu określenia ich znaczenia, społecznego oddziaływania i miejsca w procesach historyczno-kulturowych.	Student potrafi dokonać rekonstrukcji ewolucji rytuałów szamańskich – od tradycyjnych praktyk Syberii po ich współczesne adaptacje w terapiach holistycznych. W tym celu wykorzystuje interdyscyplinarne metody badawcze – od historii idei po antropologię historyczną – do rekonstrukcji procesów religijnych.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
[RELL3_K05] Jest gotów do odpowiedzialnego pełnienia ról zawodowych i przestrzegania zasad etyki zawodowej, ze szczególnym uwzględnieniem poszanowania godności oraz wolności wyznania osób należących do różnych tradycji religijnych.	Student nie tylko przyswaja fakty, ale interpretuje religie jako dynamiczne systemy, kształtowane przez historyczne procesy. Dzięki temu może zarówno analizować przeszłość, jak i przewidywać trendy (np. wzrost znaczenia religii nieinstytucjonalnych) oraz uczestniczyć w debatach na temat roli religii w globalnym świecie. Szanuje różnorodność religijną, rozumiejąc, że współczesne praktyki są często efektem skomplikowanych procesów historycznych.	[SK5] realizacja zadania problemowego [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta

Treści przedmiotu

W trakcie kursu uczestnicy będą mieli okazję zgłębić różnorodne wierzenia oraz praktyki kultowe Nowych Ruchów Religijnych, koncentrując się na ich doktrynie, strukturze organizacyjnej oraz charakterze członkostwa. Analiza obejmie terminologię, która wyjaśnia różnice między Kościołem, sektą a grupą kultową, a także przyjrzymy się zarówno globalnym wspólnotom, jak i lokalnym organizacjom oraz ich interakcjom z otoczeniem. W ramach zajęć omówimy powstanie oraz doktrynę Kościoła Zjednoczeniowego i Kościoła Scjentologicznego, które stanowią przykłady ogólnoświatowych ruchów religijnych. Dodatkowo skupimy się na analizie grup związanych z kultem przybyszów z kosmosu, takich jak Aetherius Society, Unarius Academy of Science, Realianie, Ordre du Temple Solaire oraz Heavens Gate. Studenci zapoznają się również z grupami czerpiącymi z tradycji judeo-chrześcijańskich oraz orientalnych. W ramach zajęć omówimy różnorodne społeczności ezoteryczne i okultystyczne, takie jak Argentum Astrum oraz Ordo Templi Orientis, a także religie rekonstrukcjonistyczne i neopogańskie, w tym Wicca, Rodzima Wiara oraz Polski Kościół Słowiański. Zbadamy również radykalnie ekologiczne organizacje, takie jak Pracownia na rzecz Wszystkich Istot oraz Klub Gaja. Dodatkowo studenci zapoznają się z przykładami wspólnot, w których występowały skrajne zachowania autoagresywne, izolacja społeczna oraz dominacja seksualna, które były motywowane przekonaniami religijnymi.

Wymagania wstępne i dodatkowe

Sposoby i kryteria oceniania osiąganych efektów uczenia się

Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
ustne kolokwium	55.0%	50.0%
Udział w dyskusji, obecność na zajęciach, znajomość problematyki zaprezentowanej w trakcie wykładów, znajomość lektur	55.0%	50.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	1. E. Barker, Nowe ruchy religijne, Kraków 1997. 2. J. Malita-Król, W rytualnym kręgu, Kraków 2025. 3. Kulty UFO, red. P. Czarnecki, A. Zaczkowska, Kraków 2014. 4. Nowa duchowość w społeczeństwach monokulturowych i pluralistycznych, red. Z. Pasek, K. Leszczyńska, Kraków 2008. 5. M. Libiszowska, Nowe ruchy religijne w zwierciadle socjologii, Lublin 2001. 6. Nowe ruchy religijne jako przedmiot badań religioznawczych, red. H. Hoffmann, P. Stawiński, Kraków 2002. 7. T. Doktór, Nowe ruchy religijne i parareligijne w Polsce, Warszawa 1999.
	Uzupełniająca lista lektur	• Z. Kowalewski, Czarny Bóg i biały diabeł w miejskich gettach Ameryki. Religia i czarny nacjonalizm Narodu Islamu, 2. Praktyka teoretyczna, 8 (2013). • Nowe ruchy religijne jako przedmiot badań religioznawczych, red. H. Hoffmann, P. Stawiński, Kraków 2004. • M. Libiszowska-Żółtkowska, Nowe ruchy religijne w globalnej przestrzeni, [w:] Religia i religijność w warunkach globalizacji, red. M. Libiszowska-Żółtkowska, Kraków 2007
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	• Nowe ruchy religijne a kultura popularna. • Czy możemy mówić o kultach związanych z UFO, rasizmem i ezoteryką. • Krytyczna refleksja nad metodologią badań. • Jakie są najważniejsze przykłady nowych ruchów religijnych. • Jak nowe ruchy religijne wpływają na społeczeństwo. • Definicje nowych ruchów religijnych i ich klasyfikacja. • Kontrowersje związane z tym zjawiskiem we współczesnej nauce.	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.